

- (6) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਆਕਟਰੇਏ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਬੋਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ।
- (7) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਟੈਂਪਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਸੀਐਮਪੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- (64) ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਐਨ ਕੇ ਸੂਦ ਜੇ. ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

CWPs. ਸੰ. 2002 ਦਾ 7093 ਅਤੇ 7427

9 ਜੁਲਾਈ 2002

ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 . ਐੱਸ. 29-ਏ ਅਤੇ 209 . ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 . ਕਲਾਵਾਂ। 226, 243-E ਅਤੇ ਭਾਗ IX—ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ—ਸਰਕਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ . ਕਲਾ। 243-ਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ—ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਲਈ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ—ਨਵੀਂ ਚੁਣੀ ਗਈ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸੀਮਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ - ਜੇਕਰ ਅਣਕਿਆਸੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਨਹੀਂ .S. 29-A ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ S. 209 ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ- ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਹੋਲਡ , ਨਹੀਂ - ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਉਪਬੰਧ। 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ

ਪੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਆਯੋਜਿਤ, ਕਿ

- (1) ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੱਚਾ ਘੱਟ ਹੀ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜਵਾਨ ਵਿੱਚ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਬੱਚਾ ਬੁਰੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੋ ਪਰਪੈਰਾ ਅਸੀਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸੂਚਕਾਂਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਥਾਈ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- (2) ਸ. 29, 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਲਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 243-ਈ. ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ:-
 - (a) ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।
 - (b) ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 - (c) ਪੰਚਾਇਤ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਹੀਂ।
 - (d) ਜੇਕਰ, ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- (3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IX ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 29, 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਲਈ. ਕਿੰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ? ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਸ਼ਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ, ਸਮਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

- (4) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਭੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਐਸ. 29 ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਭੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਬਾਕੀ ਸਮਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹੋ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ Ss. 1994 ਐਕਟ ਦੇ 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਭਾਗ IX ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- (5) 5 ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪੰ: 88)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ.ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ ਮੱਤੋਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ .

ਸਲਿਲ ਸਾਗਰ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ **ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ।**

ਨਿਰਣਾ

(1) ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ? ਐੱਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 ਦੇ 29-ਏ ਅਤੇ 209, ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦੇ ਹਨ।

- (2) CWP ਨੰਬਰ 7093/2002 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 21 ਜੂਨ, 1998 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। "ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੂਨ 2003 ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, "ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਜੂਨ, 2002 ਵਿੱਚ (ਆਯੋਜਨ) ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ " ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, 73 ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ IX 2430 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 243 ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਰਾਜ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ "ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਢ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ..." ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 209 ਹੁਣ ਤੱਕ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ' ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

(4) ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਹੈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ **ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ** ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ..." ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਕਲਪ ਅਨੁਸਾਰ "ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਵਿਘਨ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿ-ਟਰਮੀਨਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 73 ਵੀਂ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਨੇ "ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994" ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਜੂਨ, 1998 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, "ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਤਿੰਨ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਟਰਮੀਨਸ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ। "ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸਿੱਧਾ ਖਰਚਾ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। 6 ਕਰੋੜ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ ਬਿੱਲ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਲਗਭਗ 400 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਰੁੱਝੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ

Punjab Panchayati Union and others v. State of Punjab 109
(Jawahar Lai Gupta , J)

ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸਿਸ਼ ਦੌਰਾਨ (ਅਵਧੀ) ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵੱਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਨੇ ਸੰਸਦ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀਵਿਯਾਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਧਾਰਾ 243 ਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਏ ਅਤੇ 209 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੂਨ 2002 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ 6 ਅਤੇ 8 ਜੂਨ 2002 ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

(6) ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਮੱਤੇਵਾਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ 243-ਈ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੈਰ-ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਹਨ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

(7) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਸਲਿਲ ਸਾਗਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਚੋਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਏਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਜੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਅਦਾਰੇ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

(8) ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(9) ਸੀਵਿਯਾਨ ਦਾ ਭਾਗ IV "ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਸਿਧਾਂਤਾਂ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ "ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼" ਹਨ। ਧਾਰਾ 40 ਭਾਗ IV ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ "ਪਿੰਡ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ।" ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ 16 ਸਤੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸਨੂੰ

ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ (73 ਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1992 ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1993 ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਿੱਲ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਸਨ:-

- (a) ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਪਿੰਡ, ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣਾ।
- (b) ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂਸਿੱਧੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ।
- (c) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ।
- (d) ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

(10) ਸੋਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ IX ਹੈ। ਧਾਰਾ 243 ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 243 ਏ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।" ਲੇਖ ਵਿੱਚ

243 ਬੀ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 243 ਸੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 243 ਡੀ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੋਰ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 243 ਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

- "243-ਈ. ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਆਦਿ—(1) ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਭੰਗ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- (2) ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇਸਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।
 - (3) ਪੰਚਾਇਤ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ-
 - (a) ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇਸਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ;
 - (b) ਇਸ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਭੰਗ ਹੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਬਾਕੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(4) ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੰਚਾਇਤ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਭੰਗ ਕੀਤੀ ਪੰਚਾਇਤ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੰਗ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।"

(11) ਪੰਚਾ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪੰਚਾਇਤ "ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਹੀਂ"। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੰਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ। ਇਹ "ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਚੋਣ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਪੰਚਾਇਤ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਠਿਤ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਭੰਗ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਕਸਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੋਣ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(12) ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 243 ਈ ਦੇ ਟਰਸਟੇਨ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(13) ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IX ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ **ਏ ਹੈ।** ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ **ਹੋਰ ਵੀ** ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਪੰਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(14) ਅਗਲਾ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਬੰਧ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ "ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿਫਾਲਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਆਡਿਟ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ "ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ" ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ "ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ" ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

(15) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਲਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 ਭੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਧਾਰਾ 243 ਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 29 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 243-ਈ(ਐਲ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ।

(16) ਇਹ ਸਾਨੂੰ S. 29-A ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 209 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ "ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ" ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ "ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ?

(17) ਸ੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ?

(18) ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਲਾਜ਼ 3 ਅਤੇ 4 ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 243 ਈ. ਧਾਰਾ 3(ਏ) ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਕਸਦ ਮੌਜੂਦਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮਿਆਦ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(19) ਧਾਰਾ 3(ਬੀ) ਦੁਆਰਾ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਕਸਦ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ

ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸੌਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(20) ਧਾਰਾ 4 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ। ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਹੀਂ।

(21) ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ। 243E, ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਉਤਰਦੀ ਹੈ:-

- (a) ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲੇਗੀ।
- (b) ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (c) ਪੰਚਾਇਤ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਹੀਂ।
- (d) ਜੇਕਰ, ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- (e) ਧਾਰਾ 2 ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਜੋ ਕਿ 73 ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਵੈਚਲਿਤ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ।

(22) ਇਹ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(23) ਸ੍ਰੀ ਸਲਿਲ ਸਾਗਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 29-ਏ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ 'ਜਨ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ' ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ?

(24) ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

“29-ਏ. ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਾ-

(1) ਧਾਰਾ 29 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼।

(2) (ਡੀ-) ਅਧੀਨ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(1) ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪੰਚ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੁਰੰਤ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦੇਣ;

(11) ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਇਸ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(111) ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚਲੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗੀ।"

(25) ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਧਾਰਾ 29 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੂਸਰਾ ਭਾਗ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ "ਜਨ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।" ਰਾਜ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਬੇਲਗਾਮ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 243-ਈ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(26) ਸ੍ਰੀ ਸਲਿਲ ਸਾਗਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 209 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ" ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵੀ. ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ?

(27) ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਲਾ. 243E ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿੰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ? ਕੀ ਇਹ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IX ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 29, 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਦੀ ਹੈ। ਕਿੰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ? ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ।

(28) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਭੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 243-ਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਰਾਗ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ **ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ** ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਚੁਣੀ ਗਈ ਪੰਚਾਇਤ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇਗੀ। ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਚੋਣਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ

ਇਹ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਭੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਬਾਕੀ ਸਮਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

(29) ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਣ ਲੱਗ ਪੈਣ। ਉਹ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਸ਼ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ "ਜਨਹਿਤ" ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਜ਼ਬ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਲਗਾਮ ਜਾਂ ਬੇਲਗਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। 'ਲੋਕ ਹਿੱਤ' ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਗਲਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ।

(30) ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ

'ਜਨਹਿਤ' ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

(31) ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29-ਏ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਭੰਗ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 ਵਿੱਚ, ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ 'ਲੋਕ ਹਿੱਤ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ

ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭੰਗ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ, ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਸਿਰਫ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ।

(32) ਸ੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 209 ਰਾਜ ਨੂੰ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ' ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ' ਵੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। 243 ਈ. ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਰੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(33) ਸ੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਮੰਤੋਵਾਲ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ *SR ਬੋਮਈ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2)* ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਕਥਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(34) ਸ੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਕੋਕ 3 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ

- (1) ਏਆਈਆਰ 1977 ਐਸਸੀ 1361
- (2) ਏਆਈਆਰ 1994 ਐਸਸੀ 1998

ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁਢਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਸੀਵਿਯਾਨ ਜਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ 356. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ SR ਬੋਇਮਨਾਈ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰੀਖਣ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ।

(35) ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ-ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(36) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਜੂਨ, 1998 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਗਸਤ, 1998 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਗਸਤ, 2003 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ. 2002 ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਸਿਰਫ ਅਗਸਤ 2003 ਤੱਕ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ।

(37) ਸ੍ਰੀ ਸਲਿਲ ਸਾਗਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਅੰਗ ਜਿਵੇਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(38) ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੀਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਗੈਰ-ਸੀਵਿਧਾਨਕ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਸੀਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ। ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ।

(39) ਸ੍ਰੀ ਸਲਿਲ ਸਾਗਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਮੱਤੇਵਾਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ?

(40) ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸਾਗਰ ਨੇ ਅਸਲ ਫਾਈਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸਾਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਚਤ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਟਰਮੀਨਸ ਮਿਆਦ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਰਾਜ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਿੰਡ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿੰਨ ਅੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ, 2003 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰਫ ਬਾਕੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਮ ਚੋਣ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 31 ਮਈ, 2002 ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ 1 ਜੂਨ, 2002 ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਕਤਾ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਹੈ।

(41) ਸ੍ਰੀ ਮੱਤੇਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪੰਚਾਇਤ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਰਾਜ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(42) ਕਲਾ। 243-ਈ 'ਹਰ' ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਭਾਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

(43) ਹੋਰ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸਿੱਟਾ

(44) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ:-

(1) ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹਨ

ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੱਚਾ ਘੱਟ ਹੀ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜਵਾਨ ਵਿੱਚ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਬੱਚਾ ਬੁਰੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੋ ਪਰਪੈਰਾ ਅਸੀਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸੂਚਕਾਂਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਥਾਈ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਧਾਰਾ 29, 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 243-ਈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ-

(a) ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(b) ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(c) ਪੰਚਾਇਤ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਹੀਂ।

(d) ਜੇਕਰ, ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IX ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 29, 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਸ਼ੁਕਤ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਲਈ, ਕਿੰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ? ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(4) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਭੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਭੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਬਾਕੀ ਸਮਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ, ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 1994 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29-ਏ ਅਤੇ 209 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਭਾਗ IX ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(5) ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5 ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ.

(45) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਗਸਤ, 1998 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਗਸਤ, 2003 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੇ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਗਸਤ, 2003। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਅਰਥਾਤ। ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਟਰਮੀਨਸ ਬਣਾਉਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(46) ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ-ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Punjab Panchayati Union and others v. State of Punjab 121
(Jawahar Lai Gupta , J)

ਪ੍ਰਭਾਪੀਤ ਸਿੰਘ

2884 HC - ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਯੂ ਟੀ, ਸੀ ਐੱਚ ਡੀ